

پیامدهای مخاطره‌آمیز سفر انفرادی به عتبات

در آستانه فرارسیدن تاسوعا و عاشورا بسیاری از زائران برای عبور به صورت انفرادی در مرز مهران تجمع کرده‌اند ...

در آستانه فرارسیدن تاسوعا و عاشورا بسیاری از زائران برای عبور به صورت انفرادی در مرز مهران تجمع کرده‌اند پیامدهای مخاطره‌آمیز سفر انفرادی به عتبات

خواهش‌ها به هشدار بدل شده‌اند، هشدارها به تاکید و تاکیدها به تهدید؛ این، مجموعه واکنش‌های بی‌نتیجه سازمان حج و زیارت به اقدام ایرانی‌هایی است که گرچه از مصوبه شورای عالی امنیت ملی درباره ممنوعیت خروج زائران انفرادی از مرزها خبر دارند، اما با نزدیک شدن به تاسوعا و عاشورا، با ویزاهای صادره از سفارت عراق، راهی مرز مهران شده‌اند.

دیگر مردم مهران هم عادت کرده‌اند هر محرم، شهرشان را پر شده از زائران انفرادی ببینند که نخواستند با کاروان‌های مجاز و مورد تایید سازمان حج و زیارت به عراق سفر کنند و تک و تنها یا با کاروان‌های غیرمجاز در مرز انتظار می‌کشند و سرانجام سفرشان را به دست تقدیر و 171#8؛ هرچه پیش آید، خوش آید « سپرده‌اند.

بر اساس گزارش دفتر عتبات عالیات سازمان حج و زیارت، با گذشت 8 روز از آغاز محرم تاکنون بیش از 1500 نفر زائران انفرادی در مرزهای مهران تردد کرده‌اند که برخی از آنها تا چند شبانه‌روز در مهران سرگردان بوده‌اند و سازمان حج و زیارت مجبور شده است برای جلوگیری از ازدحام بیشتر جمعیت در مرز مهران، آنها را در قالب کاروان‌هایی ساماندهی کند و از مرز عبور دهد.

ساماندهی این زائران غیرقانونی و اعزام آنها در قالب کاروان‌هایی که در شهر مهران شکل می‌گیرند در شرایطی رخ می‌دهد که ایران هر روز به‌طور متوسط 4 هزار نفر زائر قانونی را نیز از مرزهای زمینی و هوایی روانه عراق می‌کند و همین حالا که گزارش ما را می‌خوانید بیش از 12 هزار زائر قانونی ایرانی در کربلا، 12 هزار نفر در نجف و 5 هزار نفر نیز در کاظمین و بغداد حضور دارند.

اما این آمار تنها مربوط به زائران قانونی حاضر در عراق است و دقیقا نمی‌توان تخمین زد هم اکنون چه تعداد زائر انفرادی در این کشور حاضر هستند. ساماندهی زائران انفرادی در 8 روز گذشته، پایان کار نبوده و شاید هم انگیزه‌ای شده است که سایر زائران انفرادی هم هر روز با تردد پشت مرزهای مهران درخواست ورود به عراق را داشته باشند.

آنها می‌دانند که مصوبه شورای عالی امنیت ملی برای ممنوعیت ورود انفرادی زائران به عراق، به شکل کاملی اجرا نمی‌شود و دست آخر راهی برای ورودشان به کشور همسایه پیدا خواهد شد، همان‌طور که در سال‌های گذشته و پیش از صدور این مصوبه نیز، مصوبه ستاد عالی هماهنگی زائران که بر ممنوعیت ورود انفرادی آنها به عراق تاکید می‌کرد، نتوانسته بود مانعشان شود، به طوری که آنها با حضور پشت مرز مهران کار را به جایی می‌رساندند که سرانجام مرز به رویشان باز می‌شد!

پاسخ به يك معماي پیچیده!

به گفته محمد ساریان، مدیر پایانه مرزی مهران، از آغاز ماه محرم تا امروز بیش از 17 هزار زائر از ایران و دیگر کشورهای مسلمان، از مرز بین‌المللی مهران تردد کرده‌اند و بر اساس تجربه سال‌های گذشته، احتمالا در روزهای تاسوعا و عاشورا تعداد زائران عتبات عالیات عبوری از پایانه مرزی مهران از مرز 30 هزار نفر فراتر می‌رود و در این شرایط مسلما حضور زائران انفرادی که بدون برنامه‌ریزی از مرز تردد می‌کنند مشکل‌ساز خواهد شد.

اما معما اینجاست زائران انفرادی چگونه ویزا دریافت می‌کنند و اگر سازمان حج و زیارت بارها و بارها اعلام کرده است که بر اساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی، سفر انفرادی آنها به عراق ممنوع است، آنها چگونه روایت دریافت می‌کنند؟

حجت‌الاسلام مهدی شهسواری، مدیرکل امور عتبات عالیات سازمان حج و زیارت در گفت‌وگو با 171#8؛ جام‌جم» کلید حل این معما را در سفارت عراق می‌داند! او می‌گوید: این زائران ویزایشان را از سفارت عراق دریافت می‌کنند، چرا که سفارت عراق تابع مصوبه شورای عالی امنیت ملی نیست.

چرا سفارت عراق نباید از مصوبه ایران به عنوان کشوری که بیشترین تعداد زائران را به آن می‌فرستد، تبعیت کند، در حالی که سفارت عربستان با وجود برخی پیچیدگی‌های دیپلماتیک بین دو کشور، با تبعیت از قوانین داخلی ایران، از صدور ویزای انفرادی برای

متقاضیان عمرهمفرده، خودداری می‌کند؟ شهسواری در پاسخ به این پرسش تنها به پاسخی کوتاه بسنده می‌کند: شرایط عراق متفاوت است.

مدیرکل امور عتبات عالیات سازمان حج و زیارت می‌گوید: زائرانی که با کاروان تایید نشده از سوی سازمان حج و زیارت به مرز مهران می‌روند، نیز زائران انفرادی محسوب می‌شوند و با مشکلاتی مشابه آنها روبه‌رو خواهند شد.

او نبود امنیت در عراق و امکان حمله گروه‌های تروریستی را، تنها یکی از مشکلاتی می‌داند که متوجه زائران انفرادی است و قبول دارد که ممکن است حمله به زائران برای کاروان‌های مجاز هم رخ دهد. او درباره مشکلات دیگر زائران انفرادی توضیح می‌دهد: از آنجا که ما بیشتر مکان‌های قابل اسکان و مناسب را برای کاروان‌های مجاز رزرو کرده‌ایم، زائران انفرادی ناچارند در مکان‌های نامناسب و کثیفی اقامت کنند که به هیچ‌وجه در شأن ایرانی‌ها نیست. به گفته او اگر در طول سفر برای زائران مجاز حادثه‌ای رخ دهد، سازمان حج و زیارت آنها را از طریق بیمه حمایت می‌کند و در صورتی که در حادثه‌ای کشته شوند از سوی بنیاد شهید، به عنوان شهید شناخته خواهند شد؛ در صورتی که چنین حقوقی برای زائران انفرادی وجود ندارد.

دیگر نیازی به پیشگویی نیست تا مشخص شود فردا و پس‌فردا مهران از ازدحام جمعیت زائران انفرادی ساک به دست و کاروان‌های مجاز منتظر، چنان شلوغ می‌شود که باز هم سازمان حج و زیارت ناچار می‌شود زائران انفرادی را نیز همچون زائران مجاز، در قالب کاروان‌هایی ساماندهی کند و به عراق بفرستد؛ در حالی که این حرکت چراغ سبزی به کسانی است که مایل نیستند با برنامه‌ریزی و ثبت‌نام در کاروان‌های مورد تایید این سازمان، برای سفر به عراق اقدام کنند و آنها می‌فهمند همیشه راه‌هایی برای دور زدن قانون وجود دارد.

مریم یوشی‌زاده / گروه جامعه